

הארץ

מכירה קדם-צבאית דתית-חילונית ביישוב אלון ליד כפר אדומים.
אוכלוסיות חזקות צילום: קובי גדעון/באובאו

מזרחית מדוברת

מזרחית מדוברת

מזרחית מדוברת

בסיפור המזרחי

רוב עצום של הנשאלים בסקר שנעשה בקרב חניכי מכינות קדם-צבאיות ענו שיש בעיה עדתית בישראל, אבל רוב גדול של המזרחים מביניהם אמרו שלא חוו אותה באופן אישי

עקוב

אינס אליאס

פורסם ב-16.06.21

בסקר שערך דרור גרינבלום, דוקטור להיסטוריה של עם ישראל ומנהל בחברה למתנ"סים, בקרב 567 חניכות וחניכים במכינות קדם צבאיות, נמצא כי 89% מהמגיבים חושבים שקיימת "בעיה עדתית" בישראל, אך 74.4% מבין הנשאלים ממוצא מזרחי או מעורב (מזרחי-אשכנזי) הצהירו שלא חוו "תחושת קיפוח" בחייהם. הסתייגה הברורה הזאת

העובדה שמרבית המזרחים לא רוצים לספר אותו.

גרינבלום מלמד באופן קבוע במכינה הקדם צבאית בחנתון קורס שעוסק בצדק חברתי במקורות היהודיים ובאקטואליה ולפני כחמש שנים החל לעסוק גם בנושא של מזרחים ואשכנזים. בכל שנה הוא מעלה את הנושא במסגרת הקורס שלו ובכל שנה מתרחש תהליך זהה. "אני מתחיל עם טקסט מסוים, בדרך כלל טקסט פרובוקטיבי במידה מסוימת כמו 'מדינת אשכנז' של רועי חסן", הוא מספר. "ותמיד כשהנושא עולה, התגובה הראשונית המיידית מצד כולם היא שאין נושא כזה, אין בעיה עדתית. 'זה אולי העסיק את הורינו ואת סבינו נארל נאחרנו לא רל רר' ימרוח וגז נאחרו

מספרים את הסיפור האישי שלהם, והדיון
משתנה. מתחילים לצאת עוד סיפורים
והצעירים מתחילים להכיר בעובדה שזה כנראה
נושא משמעותי שקיים במציאות".

גרינבלום מספר שבתחילה הופתע מאוד
מהתגובות של החניכים, "אבל עם הזמן הבנתי
שלוקח זמן עד שהעניין הזה נפתח", הוא אומר.
השנה התרחש אותו תהליך בעת ששוחח עם
חניכי המכינה שבה הוא מלמד על המאבק
לפתיחת נחל העאסי לציבור. "הקראתי אמירות
ועדיין אמרו לי שזה לא קיים, לא ידענו", הוא
מתאר. לאחר מכן החליט לבדוק את הנושא
באופן סטטיסטי ולעשות סקר רחב ומשמעותי
בנושא בקרב חניכות וחניכי המכינות

- פרסומת -

Ad by IDX

גרינבלום חילק שאלונים עם שלוש שאלות
פשוטות: מה המוצא שלך? האם לדעתך קיימת

אישי אתה חווה תחושת קיפוח?. לא כל המכינות שעמן יצר קשר היו מוכנות להגיב, אבל 567 משיבות ומשיבים משבע מכינות ברחבי הארץ הסכימו להשתתף בסקר, מתוכן שלוש מכינות דתיות, מכינה חילונית אחת ושלוש מכינות דתיות-חילוניות. "זאת כמות גדולה שמעניקה תמונה רחבה", אומר גרינבלום. "נראה לי שהנתונים האלה משקפים תמונה ברורה במכינות הקדם-צבאיות, אבל כדי לדעת את זה באופן מוחלט צריך לעשות מחקר יותר מעמיק". גרינבלום נחוש להמשיך לערוך את הסקר הזה בכל שנה, בשאיפה להגדיל במידה ניכרת את מספר המשיבים ולעמוד על התמונה המלאה של המצב במכינות.

רמז מהמסורת וכו'

מחקר ושורר ורורל

ו-55.9% ענו שהבעיה קיימת במידה מסוימת.
רק 11.3% מהמשיבים אמרו שלא קיימת בעיה
עדתית. לדברי גרינבלום, "העובדה שקרוב
ל-90% ענו שיש בעיה עדתית בחברה
הישראלית היא נתון שמדליק זרקור גדול על
הדימוי הברור שיש לצעירים על תמונת המצב".

יומן עם אילה חסון - על המכינה הק...

התשובות לשאלה הנוספת בסקר הפתיעו את
גרינבלום עוד יותר. י"הצהרה הברורה כי

מהמשיבים המזרחים והמזרחים-אשכנזים
הצהירו כי לא חוו באופן אישי תחושת קיפוח.
21.6% ציינו כי חוו תחושת קיפוח במידה
מסוימת, ורק 5.3% השיבו באופן חד משמעי
"כן". "את הנתון הזה לקח לי יותר זמן לחדד
ולהבין", מתאר גרינבלום. "מה שבלט לי
בהתחלה זה ההיפוך: הם אומרים שקיימת בעיה
עדתית, אבל הם לא חווים את זה באופן אישי".

הממצאים האלה לכאורה סותרים, אך הם
מגלמים באופן סטטיסטי את התיאור של
גרינבלום בנוגע להתנהלות של החניכים כאשר
הוא עוסק בנושא: ראשית, התעלמות והכחשה,
ולאחר מכן, ניסיון התמודדות. יתרה מכך, ייתכן
שיש כאן השפעה גם לִי־יִמֶנט סמנטי. ישנה

בשאלת הסקר עוררה אנטגוניזם בקרב
המזרחים המשתתפים, והם לא הרגישו שהיא
מתייחסת לחוויות שהם עצמם חוו.

גרינבלום מציין שלתפישתו, הנתונים האלה
קשורים גם במאפיינים של המכינות
הקדם-צבאיות בישראל. המכינה הקדם-צבאית
הראשונה הוקמה בהתנחלות עלי על ידי אלי
סדן, במטרה להכין את הציבור הדתי הציוני
לשירות צבאי ולעולם החילוני בכלל. מאוחר
יותר קמו מכינות חילוניות וכיום מרבית המכינות
הן מעורבות. לדברי גרינבלום, בעבר היה
במכינות הקדם-צבאיות רוב אשכנזי מובהק. על
פי הסקר שערך, כיום כשליש מהחניכים הם
מזרחים-אשכנזים, שליש אשכנזים, כרבע
מהחורוה הח מזרחי 3 אחוז ורחסוח הח

"המכינות בהגדרה מיועדות לאליטה ולרוב פונות לאוכלוסיות החזקות חברתית וכלכלית",
אומר גרינבלום. "יש ביקוש מאוד גדול, ולכן אלה שנמצאים במכינות הם המצטיינים והם חווים
עת עצמם כאליטה. ברור שזה אותו דבר גם
בקרב המזרחים ולהם יש רצון ונטייה להיטמע,
ללכת קדימה, להיות עם כולם ולא להציף
חולשות ובעיות".

מה הביא אותך לעסוק בכך?

"בשנות ה-20 לחיי עבדתי ב'בית הילד' בירושלים. זה מעין בית משפחתי, עם 12 ילדים שהוצאו מבתיהם, כולם מזרחים מערי פריפריה. רציתי כבר אז להבין למה, וזאת היתה חוויה מכוננת. אני עדיין בקשר עם הילדים, שהיום הם מעל גיל 40, וכמובן שהעבודה בחברה למתנסים גם היתה חלק מזה. בצד המחקרי זה שילוב - הגעתי מהציונות הדתית (שהיום אני כבר לא שייך אליה), וזה התחיל מרצון לחקור את המקום שבו גדלתי. אני כבר שנים חוקר את הציונות הדתית והוצאתי גם ספר שעוסק בתפישת הכוח אצל הקבוצה הזאת. בשלב מסוים חיפשתי מחקרים על מזרחים בציונות הדתית ונולדו לי שאלות

הדעות והנחות
מחקר מקום רחוק

הנושא הזה לעומק ואני מקווה לפרסם את
המחקר שלי בעוד שנה-שנה וחצי.
הדיסציפלינה שלי היא היסטורית וגם המחקר
על הציונות הדתית והמזרחים יעסוק בעבר.
אתמקד בשלוש נקודות: ואדי סליב, הפנתרים
השחורים והיחס של גוש אמונים ותנועת
ההתנחלות אל המזרחים".

על אף התנגדויות רבות לעיסוק בנושא המזרחי,
שתמיד ממוסגר כעיסוק שולי, מיותר, לא
רלוונטי, גרינבלום מאמין כי זהו עיסוק הכרחי,
שרק דרכו ניתן יהיה לפרק את מטעני הדיכוי
והאפליה. "כאשר פרשתי את הנתונים בפני
החניכים בחנתון, החבר'ה המזרחים נפתחו עוד
יותר והיה שיח בנושא", הוא מספר. "אז הבנתי
וטוטה רזה וורר"

המקום שממנו מגיע גרינבלום הוא חברתי, לא אישי, ולכן אולי קל לו יותר להיכנס לנושא המזרחי ולחקור אותו לעומק. עבור מזרחים רבים, כפי שמעידים גם ממצאי הסקר שלו, העיסוק בנושא הזה טעון מדי והם מעדיפים להתעלם ממנו. במובן הזה יש לגרינבלום, כמו לרבים שאינם מזרחים, תפקיד חברתי חשוב, והוא, בניגוד למרבית האחרים, לא מתכחש אליו. "אני יצאתי לדרך וככל שייתנו לי אני מתכוון לעשות את זה שיטתי", הוא אומר.

בעוד שמדובר באי שוויון מהותי שניתן לראות בכל המנגנונים והמערכות בישראל, הנושא המזרחי הוא אחד הנושאים היחידים שמהם אשכנזים בעלי אג'נדה פוליטית חברתית רוצה להגות וזו הוועל אועררזוח

רק שאינה מאפשרת פתרון לנושא, אלא מסירה מהם אחריות ומטילה את האחריות כולה על הקורבנות של אותם אפליה ואי שוויון. במקום שאשכנזים בעלי כוח ועמדות בכירות יציפו את הנושא הזה, יכירו בו, ידברו עליו, יחקרו אותו, הם מכחישים אותו, מזלזלים בו ובאנשים שמדברים עליו ומנסים להעלים אותו כליל. עבורם, הנושא המזרחי לא נתפש כנושא חברתי שיש לעסוק בו, אלא כעניין אישי של מזרחים מסוימים שחוו חוויה רגשית שניתן להטיל בה ספק. גרינבלום, לעומת זאת, חושב אחרת: "לי זה מאוד חיזק קו שאני נמצא בו בשנים האחרונות, שצריך לדבר על זה, לשים את זה על השולחן, להפיץ את העניין. כי יש מגמה מאוד חזקה שחותכת את כולם, שאומרת

זה וצריך ללכת קדימה. אני גם חושב שצריך
ללכת קדימה אבל דרך הדיבור על זה".

**פרסומת: תיקים צהובים ועמלות נמוכות: משלוחה
נכנסת לשוק משלוחי האוכל**

| Recommended

כתבות נוספות שעשויות לעניין אותך

by

ממומן

**צרכנות
יננסית
ונה /
הצלחה
ראשונה
לממשני
החדשו
קיצור**

ממומן

**ביטוח רכב
| מודעות
חיפוש /
מחירון
ביטוח רכב
2021 -
המחירים
יחתיכים**

**תרבות /
המשך
עבודתה
של
גאולה
אבן-סער
בתאגיד
הוא
מקרה.**

**תרבות /
כולם
מדברים
על
הישבן
של לורד.
היא
הפכה
נאחזו**

ממומן

consum
r-focu
s.com
סכין
המטבו
הזו
נשאר
חדה ל
החיים
לא...

ממומן

צרכנות פי
ננסית נכונ
ה / בני
+60?
שלא תעזו
לצאת
לפנסיה
לפני
שתקראו...

תרבות /

נדב
אבקסיס:
עיתון
"הארץ"
ניצח.
יותר קל
היום...

תרבות /

מאחורי
תערוכת
היחיד
שלה יש
ביציות
מוקפאות

ממומן

health
IAGIC
Pants

ממומן

וואלה! מו
מלצים /
זעלי

תרבות /

תיאטרון
הקרן
כבר לא

תרבות /

לא פלא
שעובדי
הארץ

הסלבס
לובשו
וכך
מתגאו
בבטן
שטוחה

הבדיקה
שתעזור
לכם
לרדת...

את
המכתב...
קרון
רכבת
ישן...

תגובות

להוספת
תגובה מזוהה

לבחירת השם
ככינוי קבוע

שם

הזינו שם שיוצג באתר

תגובה

משלוח תגובה מהווה הסכמה לתנאי השימוש של אתר הארץ

שלחו

צרו קשר

רכשו מנוי

